

Марченко Д.Д.,
курсант 201 н/г ННІ №2 НАВС,
Муратова Д.Б.,
к.ю.н., ст. викладач кафедри публічного управління та
адміністрування НАВС

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Останнім часом кількість іммігрантів, які законним шляхом перебувають на території України збільшується. Це пов'язано із вдалими географічним місцезнаходженням, сприятливими кліматичними умовами, а також загальнодержавним напрямком України у європейське співтовариство, виходом на міжнародну торгову арену.

Даним особам, як і громадянам України, властива така особливість як здійснення адміністративних правопорушень. Наслідком таких діянь є адміністративна відповідальність. Отже, розглянемо взагалі, що таке адміністративна відповідальність, а також іноземець та апатриди.

Адміністративна відповідальність - це специфічне реагування держави на адміністративне правопорушення, що полягає в застосуванні уповноваженим органом або посадовою особою передбаченого законом стягнення до суб'єкта правопорушення.

Іноземець - особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав.

Апатриди - особи без громадянства, тобто особи, що не мають громадянства будь-якої держави, їхнє правове становище визначається законодавством держави перебування і, за деякими винятками, прирівнюється до правового статусу власних громадян.

Згідно зі ст.3 ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі ж самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

До обмежень належать: іноземці та особи без громадянства не можуть обирати і бути обраними до органів державної влади, місцевого самоврядування; не можуть брати участь у референдумах;

не можуть мати статус державного службовця; не можуть входити до політичних партій; не можуть перебувати на військовій службі.

У статті 16 Кодексу про адміністративні правопорушення закріплена така норма: іноземці і особи без громадянства, які перебувають на території України, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах з громадянами України.

Є підстави, які виключають адміністративну відповідальність. До таких підстав, згідно ст.17 Кодексу про адміністративні правопорушення належать:

1) крайня необхідність (ст.18 КУпАП - для усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, установленому порядку управління, якщо ця небезпека за даних обставин не могла бути усунута іншими засобами і якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода);

2) необхідна оборона (ст.19 КУпАП - при захисті державного або громадського порядку, власності, прав і свобод громадян, установленого порядку управління від протиправного посягання шляхом заподіяння посягаючому шкоди, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони. Перевищенням меж необхідної оборони визнається явна невідповідність захисту характерові і суспільній шкідливості посягання);

3) неосудність (ст.20 КУпАП - особа не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними внаслідок хронічної душевної хвороби, тимчасового розладу душевної діяльності, слабоумства чи іншого хворобливого стану).

Також наявні певні особливості: тільки до іноземців та осіб без громадянства може застосовуватися примусове повернення та примусове видворення.

Отже, примусове повернення (ст.26 ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»). Якщо їх дії порушують законодавство про правовий статус іноземців та осіб без громадянства за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, органу Служби безпеки України або органу охорони державного кордону (стосовно іноземців та осіб без громадянства, які затримані ними у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України), з подальшим повідомленням протягом 24 годин прокурору про підстави прийняття такого рішення.

Примусове видворення (ст. 30 ЗУ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства») здійснюється, якщо особа здійснила адміністративне правопорушення та понесла адміністративну відповідальність. Таке рішення приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, органами охорони державного кордону або органами Служби безпеки України на підставі винесеної за їх позовом постанови адміністративного суду примусово видворити з України іноземця та особу без громадянства, якщо вони не виконали в установленій строк без поважних причин рішення про примусове повернення, або якщо є обґрунтовані підстави вважати, що іноземець або особа без громадянства ухилятимуться від виконання такого рішення, крім випадків затримання іноземця або особи без громадянства за незаконне перетинання державного кордону України поза пунктами пропуску через державний кордон України та їх передачі прикордонним органам суміжної держави.

Рішення про примусове видворення приймається уповноваженими на те органами з наступним повідомленням протягом 24 годин прокурора розміщує іноземців та осіб без громадянства у пунктах тимчасового перебування таких осіб, які незаконно перебувають на території України.

Відповідно до статті 31 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» забороняється примусово повертати і видворяти іноземців до країн:

1) де їх життю або свободі загрожуватиме небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань;

2) де їм загрожує смертна кара або страта, катування, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання;

3) де їх життю або здоров'ю, безпеці або свободі загрожує небезпека внаслідок загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту, чи систематичного порушення прав людини, або природного чи техногенного лиха, або відсутності медичного лікування чи догляду, який забезпечує життя;

4) де їм загрожує видворення або примусове повернення до країн, де можуть виникнути зазначені випадки.

Примусове повернення не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, які не досягли 18-річного віку, до іноземців та осіб без

громадянства, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Проаналізувавши особливості відповідальності іноземців та осіб без громадянства, ми дійшли висновку, що дані особи мають такі ж права і обов'язки, як і громадяни, за виключенням певних обмежень, що встановлюються Конституцією та Законами України.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Кодекс про адміністративні правопорушення// Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1984. - № 51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

3. «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»: Закон України. - Відомості Верховної Ради (ВВР) від 22.09.2011, № 3773-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

Мельник М.С.,

слухач магістратури ННІЗДН НАВС,

Співак М.В.,

д.п.н., доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ І НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

В українській адміністративно-правовій науці дослідженням інституту адміністративних послуг і впровадженням міжнародних практик займалися Ю. Лозинський, В. Бриндак, О. Баклан, О. Ляшко, Я. Михайлюк, Ю. Жук та ін.

Вивчення зарубіжного досвіду забезпечення якості адміністративних послуг дозволяє окреслити наступні виклики, що постають перед органами влади України: переосмислення державними службовцями і працівниками органів самоврядування своїх функцій, виходячи з вимог, потреб і прагнень оновленого,